

SAVONIA

ProAgria
Itä-Suomi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
ITÄ-SUOMI

1

Maatalousmaisema kimalaisen silmin

Inka Nykänen, Savonia-amk

7.4.2026

laari.info/kaynnissa-olevat-hankkeet/kimalaisen-silmin-hanke/

Elinvoimakeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kimalaiset tarvitsevat:

- Pesäpaikkoja
- Mettä ja siitepölyä runsaasti
- Kukkajatkumo
- Lyhyt etäisyys pesältä ravinnon luo
- Talvehtimispaikkoja
- Ei kemiallisia haitta-aineita (kasvinsuojeluaineet)

Kimalaisen mittakaava:
500 m on jo paljon

Kimalaisen mittakaava:
500 m on jo paljon

Lento kuluttaa paljon
energiaa!

Kimalaisen mittakaava:
500 m on jo paljon

500 m

Lento kuluttaa paljon energiaa!

Kukat kaukana toisistaan tai pesästä
→ Energia kuluu lentämiseen, pesät jää pieniksi ja tuottavat vähän uusia kuningattaria.

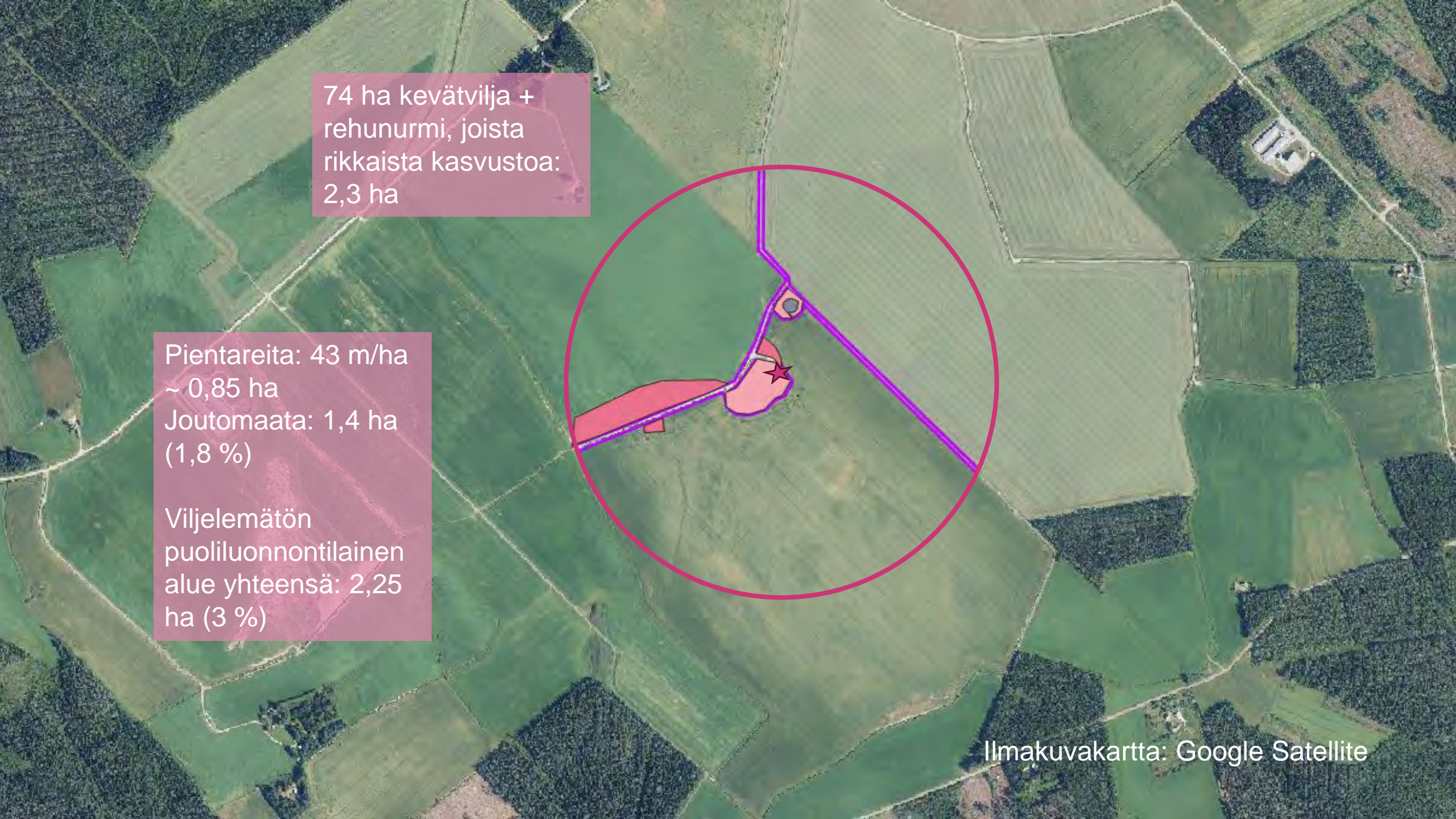
Ilmakuvakartta: Google Satellite

Maiseman rakenteella iso merkitys

Ilmakuvakartta: Google Satellite

Ilmakuvakartta: Google Satellite

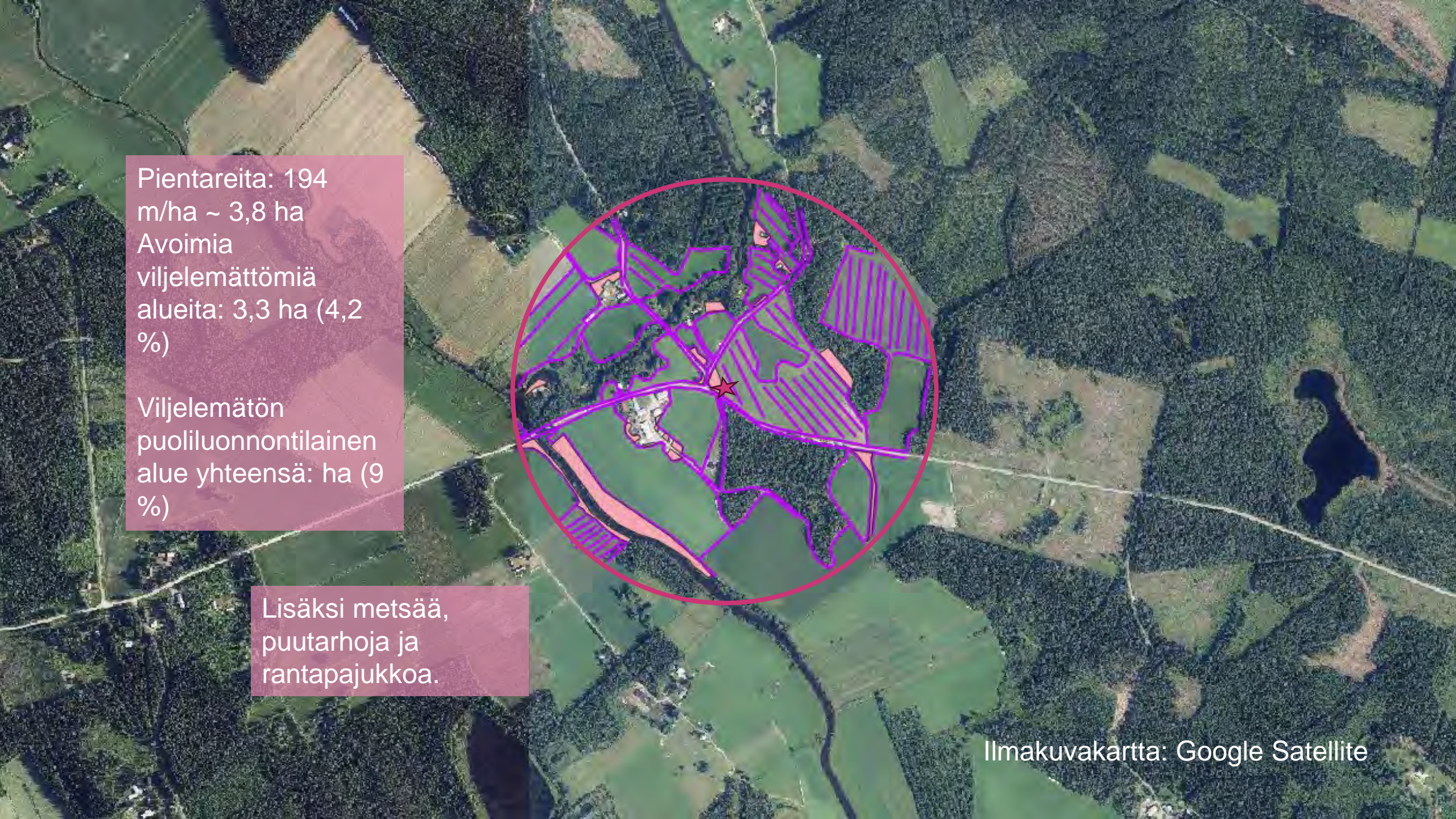
74 ha kevätilja +
rehunurmi, joista
rikkaista kasvustoa:
2,3 ha

Pientareita: 43 m/ha
~ 0,85 ha
Joutomaata: 1,4 ha
(1,8 %)

Viljelemätön
puoliluonnontilainen
alue yhteensä: 2,25
ha (3 %)

Ilmakuvartha: Google Satellite

Pientareita: 194
m/ha ~ 3,8 ha
Avoimia
viljelemättömiä
alueita: 3,3 ha (4,2
%)

Viljelemätön
puoliluonnontilainen
alue yhteensä: ha (9
%)

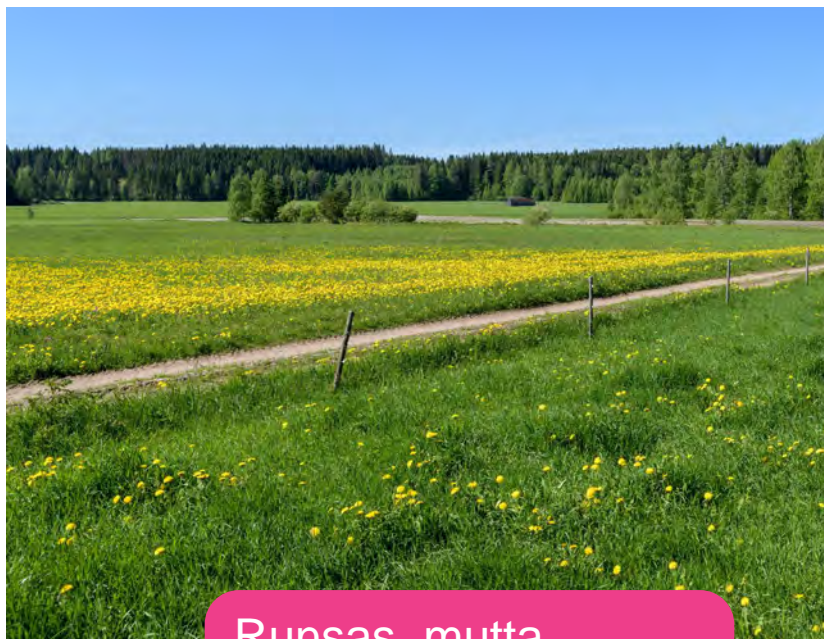
Lisäksi metsää,
puutarhoja ja
rantapajukkoa.

Yksityiskohtien määrä ja monipuolisuus

Ei juurikaan ruokaa, niukasti suojaa

Runsas, mutta hetkellinen ravinto, jonkin verran suojaa

Kukkajatkumo ja monipuoliset ravinnonlähteet, varsin runsaasti suojaa

Määrän lisäksi laatu

- Kasvaako pientareilla ym. puoliluonnontilaisilla alueilla mettä tarjoavia kukkia vaiko heinää?
- Onko metsän ja pellon välissä puoliavoin vaihettumisvyöhyke?
- Löytyykö yksityiskohtia?

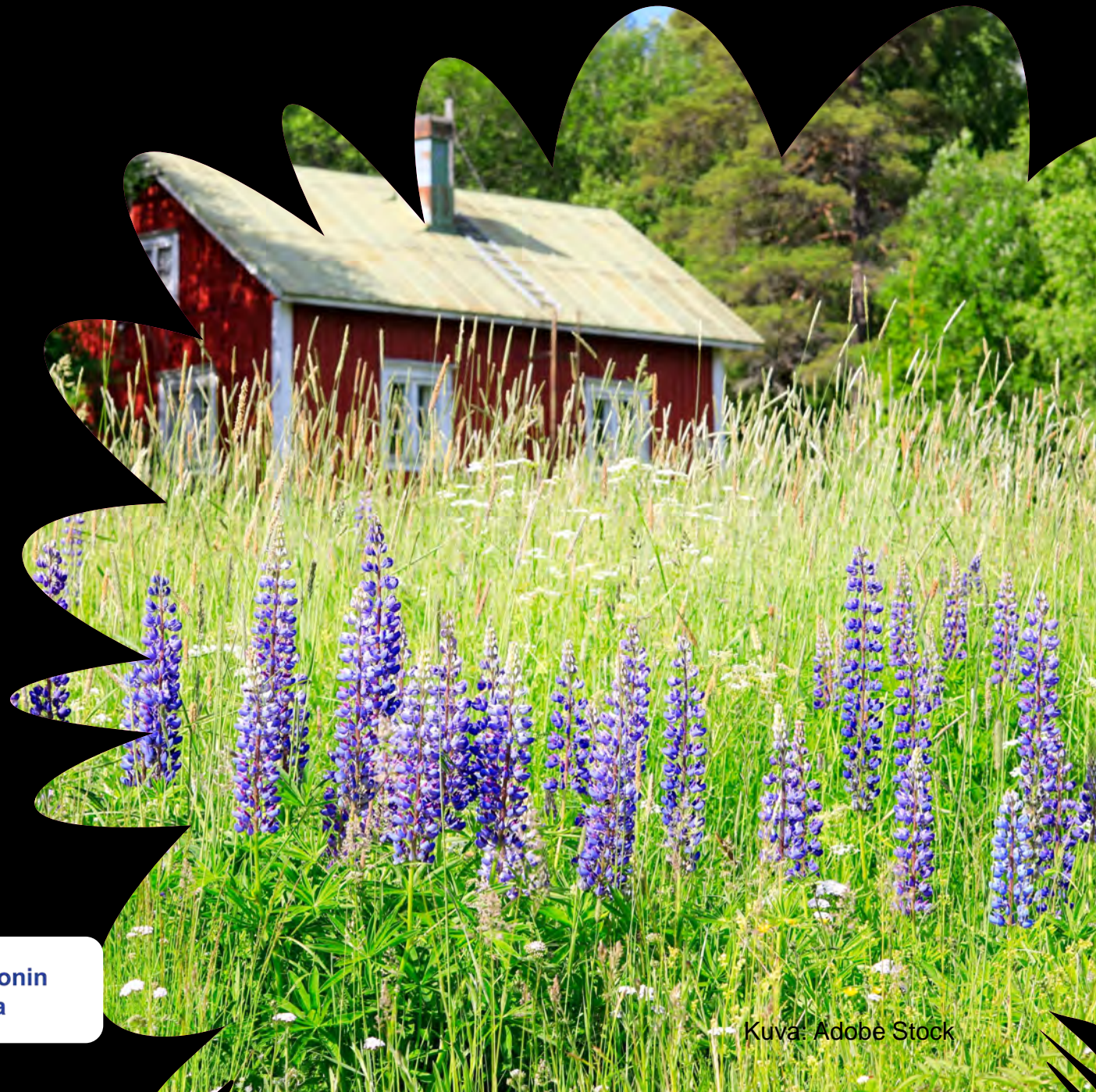
Palauta elämä pientareille ja joutomaille

- Niitto ja niittojätteen keruu pois
 - Ravinteiden vähentämiseksi
- Anna kukkien kukkia: niitto vasta myöhään syksyllä tai osissa. Rikkakasvipesäkkeet voi niittää valikoiden.
- Metsänreunojen puoliavoimuuden palauttaminen
 - Pajuja säästellen!

Vieraslajien poisto

- Lupiini valtaa tilan muilta lajeilta eikä tarjoa mettä. Siitepöly myrkyllistä
- Jättipalsami tuottaa hyvin mettä, mutta syrjäyttää muita lajeja ja yksipuolistaa kasvillisuutta

Tärkeät yksityiskohdat

- Paljas kivennäismaa, kivirauniot, maalaamattomat puurakennukset, lahopuu, oksakasat...

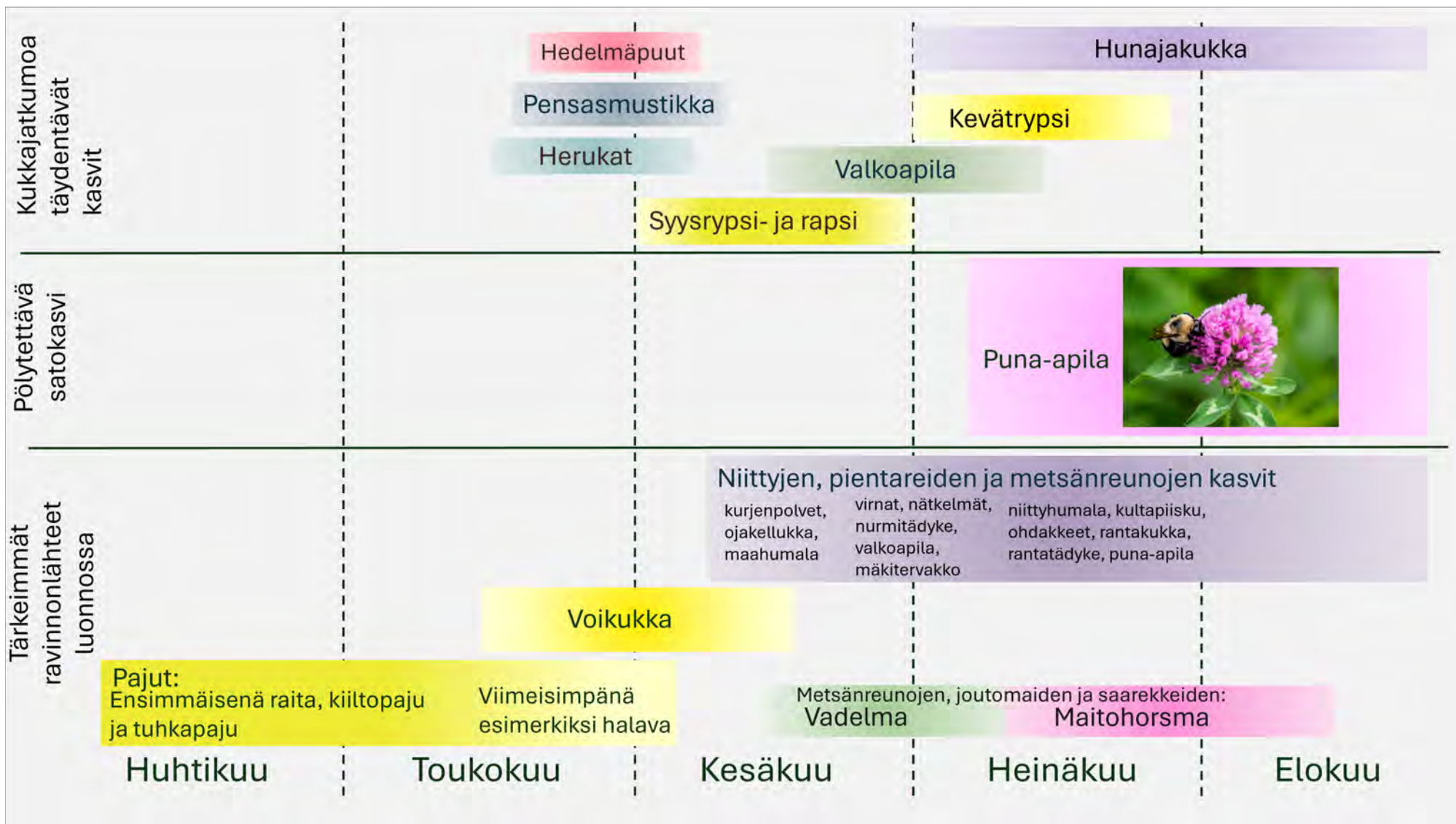
Pesä- ja talvehtimispaikat

- Talvehtimispaikka joutomailla, pientareilla, metsänreunoissa jne.
 - Karike eduksi
- Pesä: tikan kovertamat kolot, myyrän kolot, ruohotuppaat, lahokannon kolot, kivirauniot...

Toteutuuko maisemassa kukkajatkumo?

- Löytyykö mettä ja siitepölyä tarjoavia kukkia aikaisesta keväästä syksyyn asti?
- Toteutuuhan kukkajatkumo joka vuosi?
- Älä katkaise kukkajatkumoa esim. pientareiden niitolla.

Kasvinsuojeluaineita harkiten

- Riskejä sisältyy muihinkin kuin hyönteisiin vaikuttaviin aineisiin

Suoran kuolleisuuden lisäksi
haittoina esim. pesien
yksilömäärän kasvun
hidastuminen, suuntavaiston tai
värintunnistuskyvyn ongelmat

Muut lajit ja maisema

- Tarhamehiläisen aiheuttama kilpailu voi vähentää kimalaisten määrää
 - Etenkin yksinkertaisessa maisemassa
 - Tarhamehiläinen lentää pidemmälle pesästä
- Mikäli tarhamehiläisiä on, kannattaa kukkajakumoa täydentää ja mesilaitumia lisätä:
 - Esim. mesikasveja pelloille, silloin kun pölytystä vaativa viljelykasvi ei kuki.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1439179116300378>

Maisemasuosituksset artikkeleista

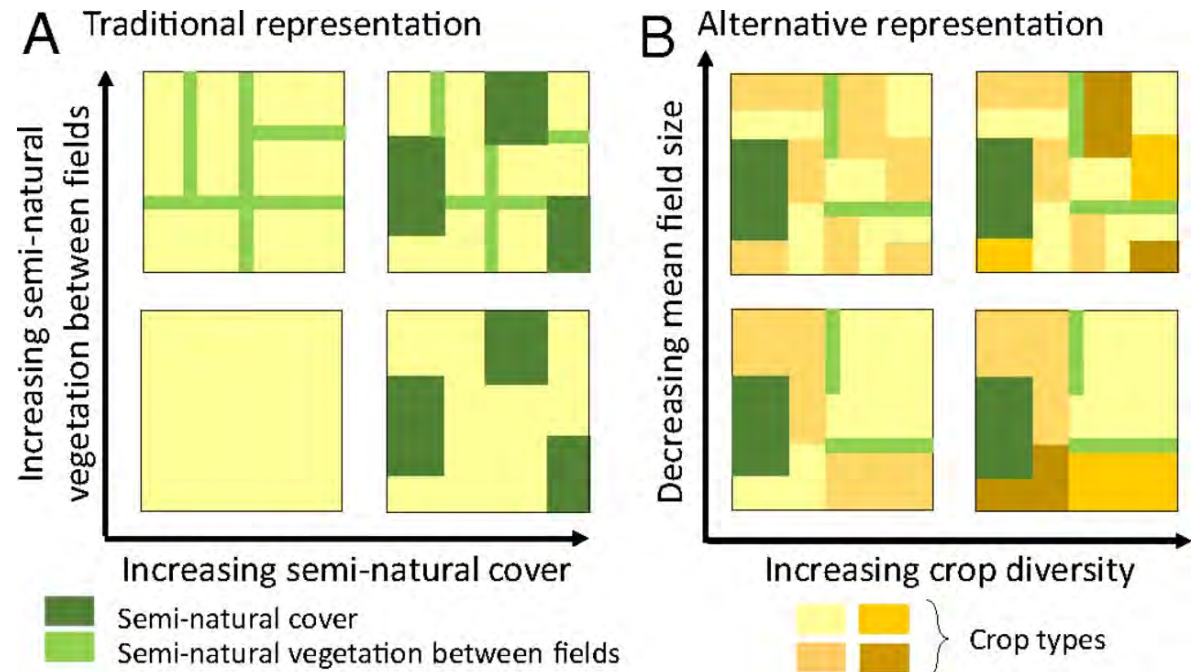
- Alle 6 ha lohkokoko keskimäärin
- Puoliluonnontilaista viljelemätöntä aluetta (pientareet, joutomaat, niityt, hakamaat, saarekkeet jne.) vähintään yli 11 %
- Monipuolinen viljelykierto, jossa myös mettä tarjoavia kasveja
- Mitä yksinkertaisempi maisema sitä tärkeämpää monimuotoisuuden lisääminen on

Beyond organic farming –
harnessing biodiversity-friendly
landscapes

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016953472100183X>

Increasing crop heterogeneity
enhances multitrophic diversity
across agricultural regions

<https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.1906419116>

Muistilista:

- Vaali ja lisää maisemaan monimuotoisuutta isossa ja pienessä mittakaavassa:
 - Pientareita, kukkakaistoja, mettä tarjoavia viljelykasveja, kiviraunioita, lahoppuuta jne.
 - Pientareiden jättäminen leveämmäksi
 - Paranna laatua: lisää kukkia, lahoppuuta, risukasoja jne.
 - Käytä monivuotisia ja luonnonkasveja, mikäli mahdollista
- Varmista, että kukkajatkumo toteutuu
 - Älä raivaa raitaa, vaali pajuja
 - Älä katkaise kukkajatkumoa niittämällä
 - Lisää mesikasveja pellolle
- Huomioi pölyttäjät kasvinsuojelussa

Kiitos!

SAVONIA

ProAgria
Itä-Suomi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET
ITÄ-SUOMI

Elinvoimakeskus

**Euroopan unionin
osarahoittama**

laari.info/kaynnissa-olevat-hankkeet/kimalaisen-silmin-hanke/